

інтегрувати персонал; задовольнити потреби працівників у згуртованості та приналежності; визначати команди співробітників; увічнювати у свідомості колективу стиль управління компанії; підтримувати та увічнювати мову спілкування; впливати на етичну поведінку екіпажу; допомагати зрозуміти бачення, стратегію та місію компанії; виступати фільтром для подій, що відбуваються в організації [3].

Сучасний стан знань в теорії організації та управління можна охарактеризувати як високий. Література на цю тему переповнена інформацією про інструменти, доступні приватним, державним або неприбутковим організаціям, які при правильному використанні можуть принести їм відчутну користь. Організаційна культура є одним з таких інструментів, хоча, як видається, вона все ще мало усвідомлюється та свідомо формується організаціями. Незважаючи на численні публікації про організаційну культуру, все ще існує помітна диспропорція між публікаціями теоретичного та емпіричного характеру, причому перші переважають. Це може свідчити про те, що усвідомлення важливості культури для організацій у Польщі все ще зростає, але практичного досвіду щодо культури компаній та інших організацій у польських реаліях мало. Зарубіжний досвід у цій сфері часто не відповідає потребам вітчизняних організацій, саме тому дослідження, що представляють практичний аспект створення або зміни культури організації, є настільки важливими.

Список використаних джерел:

1. Aniszewska G. Kultura organizacyjna w zarządzaniu. Warszawa: PWE, 2007.
2. Bańka W. Człowiek w organizacji. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2011.
3. Cameron, K.S., Quinn, R.E. Kultura organizacyjna - diagnoza i zmiana. Tłum. B. Nawrot. Warszawa: Oficyna Ekonomiczna, 2007.

Ольга ГАРАСИМІВ

СУТНІСТЬ ТА ЗАВДАННЯ СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Відповідно до Конституції Україна є суверенною, демократичною, соціальною, правовою, незалежною державою, в якій людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визначаються найвищою соціальною цінністю [1]. Захист людини і створення умов для її життєдіяльності набувають першочергового значення і вимагають особливих підходів в нетипових кризових умовах.

Здійснення прямої військової агресії росії проти України призвело до руйнації цивільної інфраструктури, помешкань, загибелі українських громадян. Більшість тих, чиї домівки знаходились на лінії зіткнення та

окупації загарбників, опинилися в скрутному становищі та вимушені були покинути рідні місця. На початок 2023 року в нашій країні нараховується понад 10 мільйонів громадян, які стали вимушеними переселенцями.

Термін «переміщена особа» почав широко використовуватися під час Другої світової війни, в результаті якої близько 10 млн. чоловік було залучено до примусової праці або ж вислано з країн звичного місця проживання за расовими, релігійними або політичними міркуваннями. Сутність поняття значно розширилась в останні півстоліття. Категорію «переміщених осіб» також часто прирівнюють до категорії вимушених мігрантів. Внутрішньо переміщених осіб слід відносити до групи внутрішньої міграції, зумовленої некерованими факторами, такими як природні катаклізми, військові сутички та інше. Перебуваючи де-факто у стані війни, Україна постала перед проблемою вимушених переселенців. Через відсутність подібних прецедентів у минулому нормативно-правова база українського законодавства не містила відповідних положень щодо регулювання вищезазначеного явища. Серед численних проблем, перед якими наразі постала Україна, явище вимушеної міграції є не лише наслідком військового конфлікту, але й виступає в ролі індикатора готовності українського суспільства до кризових ситуацій.

Міжнародні стандарти щодо внутрішнього переміщення, а саме, Керівні принципи з питання переміщення осіб всередині країни розроблені представником Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй з питань внутрішньо переміщених осіб за вимогою держав-членів ООН для розроблення відповідної нормативної бази щодо внутрішнього переміщення. Керівні принципи роз'яснюють міжнародні правові норми, особливо щодо міжнародного права прав людини і міжнародного гуманітарного права, які найбільше стосуються ситуацій внутрішнього переміщення. Україною було ратифіковано Керівні принципи ООН з питань внутрішнього переміщення всередині країни (документ ООН E/CN.4/1998/53/Add/2 F) у квітні 1998 року [2].

Згідно з Керівними принципами ООН з питання про переміщення осіб усередині країни, особи, переміщені всередині країни, визначаються як люди або групи людей, які були змушені рятуватися втечею або покинути свої будинки або місця проживання, через або щоб уникнути наслідків збройного конфлікту, ситуації загального насильства, порушень прав людини або стихійних лих, техногенних катастроф, і які не перетнули міжнародно визнаний державний кордон країни.

Відповідно до законодавчих актів України внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, іноземець або особа без

громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру. Фактично, внутрішньо переміщені особи, це особи, які підпадають під визначення вимушені переселенці, але які, покинувши місце свого постійного проживання, залишаються в країні своєї громадянської належності та можуть користуватися її захистом. Специфіка внутрішньо переміщених осіб полягає в тому, що, будучи громадянами держави і залишаючись на її території, вони знаходяться під винятковою юрисдикцією і захистом своєї країни.

Складні обставини, в які потрапили внутрішньо переміщені особи, актуалізують необхідність здійснення їх соціального супроводу – комплексу специфічних довготривалих і системних заходів щодо їх соціальної підтримки та соціального сприяння інтеграції у місцеві громади в умовах переходу суспільства від війни до миру.

Формування й реалізацію механізмів соціального супроводу внутрішньо переміщених осіб забезпечують органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

До першочергових потреб переселенців належать: гуманітарні (їжа та одяг), медичні, житлові, юридичні (відновлення документів), та психологічні. Другорядними, проте не менш важливими, є такі потреби: економічні (пошук роботи та працевлаштування), юридичні (представництво інтересів у суді, юридичні консультації щодо відновлення приватної власності, бізнесу, перереєстрації підприємств тощо), політичні (реалізація виборчого права тощо), соціальні (відновлення соціального статусу, участь у житті місцевої громади, толерантне ставлення з обох сторін, рівний доступ до суспільних благ), культурні та освітні [3].

Соціальна робота з вимушеними переселенцями та їх сім'ями спрямована на забезпечення ефективної соціальної адаптації та здійснення соціального захисту, зміцнення та активізацію їх адаптаційного потенціалу, створення сприятливих умов для їх життєдіяльності, забезпечення тривалих соціальних відносин, налагодження механізмів самоорганізації та саморозвитку, допомоги членам сімей вимушених переселенців у їх позитивній соціалізації.

Головна проблема багатьох сімей – матеріальна. Частіше всього такі сім'ї мають і погані житлові умови. Сьогодні цій сім'ї потрібна соціальна допомога й захист держави. Причому допомога не разова, а постійна,

гарантована, адресна. Потрібна продумана, зважена соціальна програма роботи із сім'єю в кожній області України, яка враховуватиме її соціально-економічні можливості.

Основними напрямками діяльності державних соціальних служб в Україні в напрямку соціальної підтримки сімей вимушених переселенців сьогодні є:

- соціальний патронаж сімей
- консультування із соціально-правових питань;
- сприяння в отриманні пільг, допомоги, компенсацій та інших виплат, матеріальної й натуральної допомоги;
- консультування з питань самозабезпечення;
- сприяння у вирішенні питань зайнятості, влаштування на курси перепідготовки тощо.

Внутрішньо переміщені особи, як ніхто інший, потребують соціального супроводу. Саме тому головним завданням держави є забезпечення наших громадян своєчасною, доступною, якісною підтримкою та побудова ефективної системи надання якісних соціальних послуг внутрішньо переміщеним особам, що дасть можливість забезпечити оперативне надання соціальних послуг особам, які постраждали від російської агресії з метою збереження їх життя та здоров'я.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. URL:[https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ 254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text)
2. Керівні принципи ООН з питань внутрішнього переміщення всередині країни (документ ООН E/CN.4/1998/53/Add/2 F) ратифіковано Україною 17.04.1998/ URL: [https:// www.ohchr.org /Documents/Issues/IDPersons/GPUkrainian.pdf](https://www.ohchr.org/Documents/Issues/IDPersons/GPUkrainian.pdf).
3. Попередній аналіз та оцінка потреб внутрішньо переміщених осіб (ВПО). URL: [http:// unhcr.org.ua/attachments/article/1232/IDPUKR.pdf](http://unhcr.org.ua/attachments/article/1232/IDPUKR.pdf)